

АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

УДК 658.5:629.33

DOI: [https://doi.org/10.32515/2664-262X.2022.6\(37\).1.157-166](https://doi.org/10.32515/2664-262X.2022.6(37).1.157-166)

У.М. Плекан, канд. екон. наук, О.Л. Ляшук, проф., д-р техн. наук, Н.Я. Рожко, доц., д-р екон. наук, О.П. Цьонь, доц., канд. техн. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, м. Тернопіль, Україна

e-mail: kaf_am@ukr.net

Удосконалення соціальної функції транспортної галузі України

У статті здійснено аналіз стану та проблем розвитку транспортного сектору, показників вантажо- та пасажирообігу на автомобільному транспорті. Досліджується транспортна галузь України через призму виконання соціальної функції держави. Обґрунтовано комплекс переваг автомобільного транспорту в соціальній площині, зокрема: власне соціальні, соціально-економічні, екологічно орієнтовані техніко-технологічні, нормативно-правові переваги. Запропоновано шляхи розкриття потенціалу, закладеного в транспортній галузі України. Значну увагу приділено підходам до управління та адміністрування при вдосконаленні соціальної функції транспортної галузі України. Запропоновано удосконалення транспортної галузі шляхом модернізації механізмів публічного управління щодо підтримки вітчизняної галузі автомобільного транспорту.

транспортна галузь, автомобільний транспорт, потенціал, соціальна сфера, вантажообіг, пасажирообіг, управління транспортною системою, соціальна функція транспорту

Постановка проблеми. Питання соціального розвитку в Україні не втрачає з часом своєї актуальності. Навпаки, прослідковується чіткий запит суспільства на вдосконалення соціальних сфер задля покращення рівня життя населення. У сучасному світі транспортна галузь характеризується широким спектром взаємовідносин: технологічних, технічних, економічних, нормативно-правових, соціально відповідальних. Розвинена транспортна система – важлива умова соціального та економічного зростання держави, підтримання конкурентоспроможності національної економіки та високих стандартів якості життя населення країни.

У численних наукових доробках проаналізовано як сутність транспортної системи, так і окремих складових останньої – залізничного, автомобільного, водного, трубопровідного, повітряного транспорту.

Не зважаючи на велику кількість наукових праць українських вчених, присвячених розвитку автомобільного транспорту України, досі недостатньо висвітленим залишається питання діалектики взаємозв'язку транспортної галузі з сферою соціальної відповідальності, інститутами громадянського суспільства, а також системою публічного управління, що дає змогу розглянути цю галузь як складову соціальної сфери. Транспортна система як елемент систем макрорівня потребує подальшого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що проблеми та перспективи розвитку транспортної галузі України отримують відображення у численних працях науковців. Вивченням та аналізом розвитку транспортної галузі займалися відомі вчені-економісти О. Бакаєв, В. Дубищев, А. Дейнека, Р. Косогляд, Ю. Кулаєв, М. Макаренко, О. Никифоров, С. Пирожков, Н. Потапова, В. Ревенко,

О. Фінагіна, Ю. Цветов та інші [1-3]. Дослідженнями державного регулювання транспортною галуззю займалися українські вчені В. Брагінський, В. Ковальов, О. Собкевич, А. Ткаченко, А. Халецьк, Д. А. Ільченко та інші [2-5]. Окремі аспекти розвитку автомобільного транспорту вивчали Д. К. Прейгер, О. В. Собкевич, О. Ю. Ємельянова, А. В. Павлюк, Л. С. Козак, А. М. Новикова, М. В. Мамонтова, П. І. Чуваєв, З. В. Валіулліна, О. В. Савчук, О. В. Захарова та інші [6,7].

Економічним проблемам розвитку транспортної галузі присвятили свої дослідження такі українські та зарубіжні вчені як О. П. Голиков, В. Г. Шинкаренко, А. І. Абрамов, А. В. Вельможин, А. І. Воркут, Б. Л. Геронімус, Є. А. Жуков, В. Н. Іванов, В. Є. Канарчук, Л. В. Канторович та інші. Аналіз існуючих проблем в автомобільному транспорті висвітлив у своїх дослідженнях М. П. Скочук [8].

Постановка завдання. Метою статті є пошук взаємодії транспортної галузі та соціальної сфери держави за допомогою системного підходу. Мета дослідження обумовила виконання таких завдань:

- обґрунтувати переваги автомобільного транспорту в соціальній площині;
- оцінити та проаналізувати зв'язок транспортної галузі із соціальним розвитком держави;
- розкрити підходи до управління та адміністрування при вдосконаленні соціальної функції транспортної галузі України.

Виклад основного матеріалу. Розвинена транспортна система – важлива умова соціального та економічного зростання держави, підтримання конкурентоспроможності національної економіки та високих стандартів якості життя населення країни.

Транспортну систему можна розглядати як соціально-технічну матрицю впливу на відносини владно-політичного, соціально-економічного, геостратегічного характеру [4]. При цьому сама сутність транспортної галузі виявляється у здійсненні процесу транспортування в інтересах населення, економіки та держави [9].

Україна має досить густу мережу автомобільних шляхів. Динаміка довжини автомобільних доріг відображена на рисунку 1. Дані з 2014 року – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

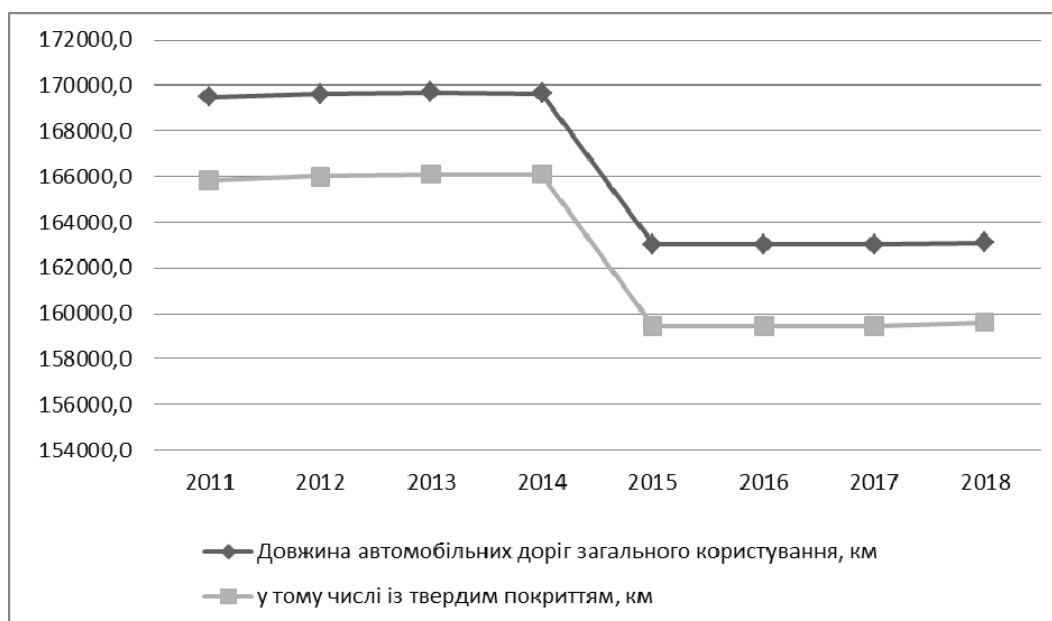

Рисунок 1 – Експлуатаційна довжина шляхів сполучення загального користування, (км)

Джерело: [1]

Закарпатська, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Київська та Львівська області мають найгустішу мережу автошляхів. Основними ж автомобільними вузлами є обласні центри, а також великі районні центри.

В Україні автомобільний транспорт займає провідне місце за пасажирообігом та входить в трійку за вантажообігом. Динаміка показників пасажирообігу та вантажообігу на автомобільному транспорті за останні 5 років відображена на рисунку 2.

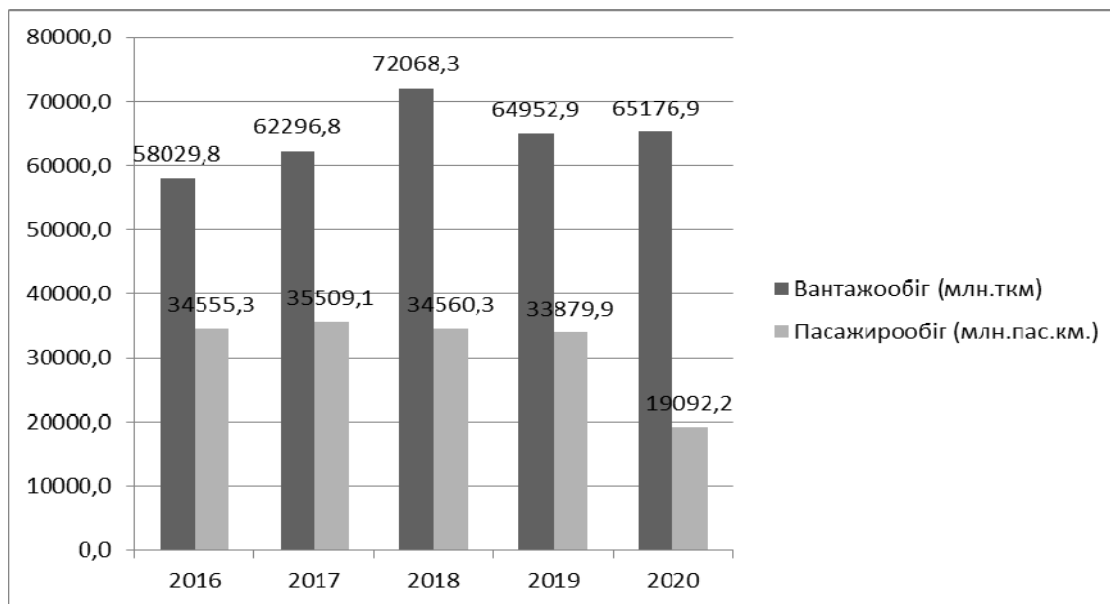

Рисунок 2 – Показники вантажообігу та пасажирообігу на автомобільному транспорті

Джерело: [1]

Вважаємо, що транспортну галузь не можна зводити суто до технологічних особливостей переміщення пасажирів та вантажів. Багатогранність функцій транспортної системи найкраще відображається в соціальній її складовій.

Транспортна галузь тісно пов'язана із соціальним розвитком держави, включно з суспільним пасажирським і особистим транспортом. Левова частка вказаного взаємозв'язку формується та регулюється через публічне управління та адміністрування.

Швидкі темпи розвитку особистого автомобільного транспорту разом із скороченням за останні роки перевезень пасажирів іншими видами транспорту (окрім метрополітену) є показником зростання якості життя в Україні. Взаємозв'язок транспортної галузі із соціальною проявляється також в медичному страхуванні, розвитку освітніх установ, де готують різноманітний кваліфікований персонал для транспортної галузі [1]. Наступною сферою взаємодії є сфери культури й відпочинку. Зростання автомобільного транспорту спричинює розвиток об'єктів соціального обслуговування, розташованих неподалік доріг, готелів, будинків відпочинку. Тісно пов'язана сфера транспорту з туризмом, адже кожна подорож пов'язана з певним видом транспорту.

В соціальній площині автомобільний транспорт забезпечує очевидні переваги, які умовно можна поділити на власне соціальні, соціально-економічні, екологічно орієнтовані техніко-технологічні, нормативно-правові.

До соціальних варто віднести, зокрема:

– економію часу поїздки;

- перевезення дрібних вантажів особистим автотранспортом;
 - поїздки на різні відстані та в різних місцевостях, у тому числі там, де відсутні інші види транспорту;
 - незалежність від розкладу громадського транспорту;
 - більший комфорт;
 - покращення рівня життя населення;
 - підвищення продуктивності праці та психологічного стану населення;
 - зменшення диференціації населення з огляду на відстань до віддалених пунктів призначення;
 - створення нових робочих місць;
 - раціональніше використання потенціалу регіональних та місцевих територій
- [5].

Соціально-економічні переваги автомобільного транспорту полягають у:

- забезпеченні ефективного використання наявних ресурсів;
 - зростанні обсягів експортних операцій та посилення зовнішньоторговельної діяльності;
 - розширенні транзитно-транспортного потенціалу України;
 - покращенні іміджу України на міжнародній арені;
 - активізації інтеграції України до міжнародних транспортних систем.
- Екологічно орієнтовані техніко-технологічні переваги включають:
- використання новітніх технологій при виробництві, переоснащенні, модернізації та реконструкції транспортних засобів і дорожньої інфраструктури;
 - використання альтернативних видів пального;
 - оновлення рухомого складу відповідно до сучасних техніко-експлуатаційних та екологічних вимог щодо транспортних засобів.

Нормативно-правові переваги містять позитивні чинники, пов'язані із законодавчою базою України, що регулює діяльність автомобільної галузі:

- спрощення процесу міжнародних пасажирських перевезень та розвиток необхідної інфраструктури;
- оновлення системи стандартів транспортного сервісу;
- гармонізація соціально-економічного та екологічного розвитку автомобільної галузі;
- підвищення безпеки транспортних процесів;
- узгодження законодавства України у відзначених сферах з європейським законодавством.

Високий коефіцієнт транзитності України та вдале географічне положення створили базу для перевезень товарів та пасажирів між країнами Європи, Азії та Близького Сходу. Для розкриття потенціалу, закладеного в транспортній галузі України, необхідними є:

- модернізація транспортної мережі;
- висока якість надання транспортних послуг;
- регулярність транспортних перевезень;
- висока швидкість перевезень;
- забезпечення схоронності товарів при перевезенні;
- безпека перевезення вантажів та пасажирів;
- впровадження відповідної державної політики;
- розвиток системи обслуговування транспортних засобів;
- удосконалення транспортної логістики та технології перевезень.

Комплексне оновлення вітчизняного транспорту повинне включати нормативно-правові заходи, формування сприятливого інвестиційного клімату, зменшення залежності від фінансування з бюджетів загальнодержавного й місцевого рівнів. Питання форм фінансування перебуває в тісному зв'язку із організацією взаємодії державного та приватного секторів.

Вважаємо, що для подальшого удосконалення транспортної галузі доцільно модернізувати механізми публічного управління щодо підтримки вітчизняної галузі автомобільного транспорту.

Тільки максимальне використання можливостей транспортної галузі України з її потенціалом дозволить впевнено утримувати свою нішу в загальнодержавному просторі. В сучасних умовах розвитку дослідження транспортної системи доцільно проводити, відштовхуючись від системного підходу.

Важливою властивістю транспортної галузі України є певна залежність від зовнішніх та внутрішніх чинників середовища, що накладають низку вимог і обмежень у використанні традиційних і нових методологічних підходів щодо дослідження процесів галузі.

Необхідність використання системного підходу в дослідженнях впливу транспортної системи на соціально-економічний розвиток країни зумовлена як системним характером транспортної галузі як об'єкта дослідження, так і системністю численних факторів впливу на об'єкт дослідження [2].

Вибір методології дослідження впливає на репрезентативність результатів дослідження. Процеси розвитку, що мають місце в транспортній галузі, характеризуються діалектичною і синергетичною основами. Перша основа пов'язана з впливом на транспортну галузь загальних закономірностей громадського розвитку [2]. Синергетична основа дозволяє враховувати ті аспекти, які знаходяться поза дією діалектики: нелінійність, нестабільність, нестійкість, циклічність, багатоваріантність, невизначеність.

Синергетичний підхід стає особливо актуальним при зростанні нелінійності процесів розвитку та трансформації організації транспортної системи в сторону диференціації.

Зважаючи на різні методологічні підходи в дослідженні розвитку транспортної галузі, виділимо основні положення і принципи управління та адміністрування при вдосконаленні соціальної функції транспортної галузі України за традиційного та інноваційного підходів (табл. 1).

Таблиця 1 – Порівняння основних положень і підходів до управління та адміністрування при вдосконаленні соціальної функції транспортної галузі України

Характеристики процесу управління	Підходи до управління та адміністрування	
	Традиційний підхід	Інноваційний підхід
Методологічна основа	Діалектичний підхід	Синергетичний підхід
Суть та функції управління	Управління усіма операціями	Управління цілями і моделями майбутнього
Суб'єкти управління	визначений суб'єкт управління	Множинність або невизначеність суб'єктів управління

Продовження таблиці 1

Планування	Деталізована управлінська програма, з послідовною реалізацією	Відсутність чіткого плану
Емпірична база	використання свого і чужого досвіду, аналогів	унікальність і оригінальність управлінських рішень
Логіка управління	Лінійність розвитку, а отже – послідовність реалізації програми дій	Нелінійність розвитку, а отже – застосування ентропії і раціоналізму в управлінні
Характер результатів	Один результат характеризує одну мету	Одній меті можуть відповідати множинні результати
Вплив факторів середовища	впливають відомі загальні фактори	впливають нові специфічні фактори
Управлінська модель	модель стандартизації	модель лідерства

Джерело: сформовано авторами з використанням [2]

Динаміка розвитку соціального навантаження транспортної галузі України залежить від низки зовнішніх умов та внутрішніх чинників всередині системи. Системність у дослідженні транспортної галузі дозволяє розгорнути дослідження за кількома напрямками.

Реалізація соціальної функції транспортної галузі України залежить від низки чинників, які можна об'єднати у наступні групи:

1. Загальні чинники (географічне і геополітичне розташування, природно-кліматичні умови тощо);
2. Просторовий розвиток (просторова організація розселення, інфраструктура, каркас розвитку території, спеціалізація території);
3. Ресурсна забезпеченість (природні умови та наявність природних ресурсів, рекреаційний потенціал);
4. Соціально-економічний стан (наявні ресурси розвитку, соціальні активи)
5. Інституціональний розвиток (якість інституціонального середовища та окремих інститутів).

Передумовою покращення соціальної функції транспортної системи та зростання конкурентоспроможності завдяки реалізації різних заходів та програм є детальне дослідження функціонального навантаження на транспортну систему та аналіз зовнішніх запитів з боку населення, держави, міжнародної спільноти. Основні напрями дослідження соціальної функції транспортної галузі відображено на рисунку 3.

Соціальна функція транспорту знаходить своє відображення у якості наданих транспортних послуг.

Основним видом послуг, які надаються автотранспортним підприємством, є перевезення. Як правило, процес перевезення супроводжується додатковими послугами: комерційними, маркетинговими, інформаційними, послугами страхування тощо [9-11].

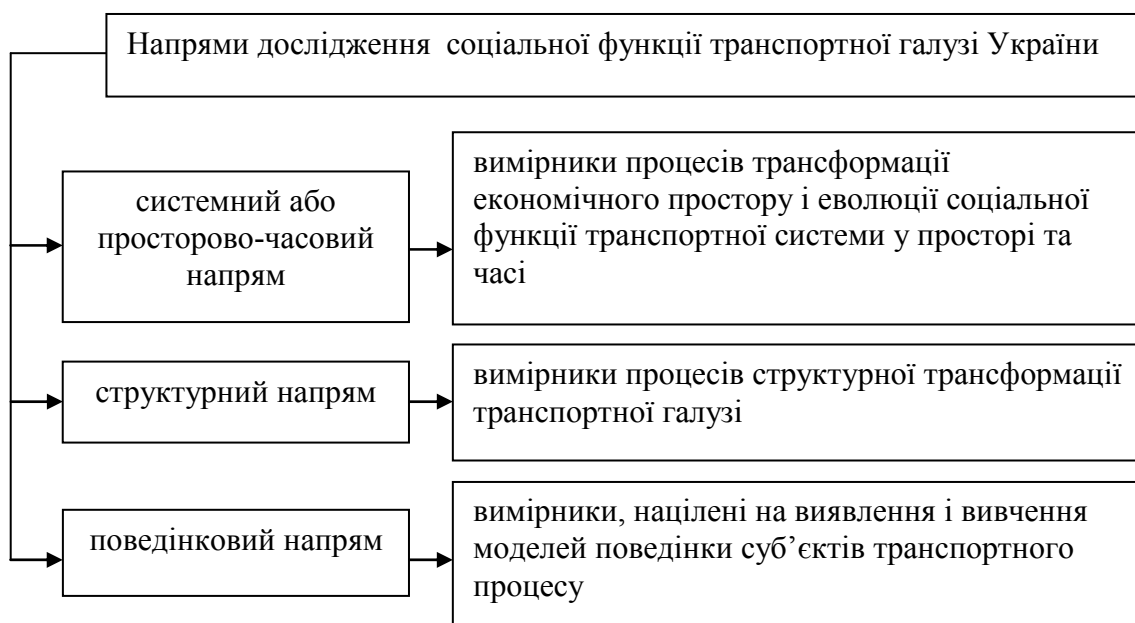

Рисунок 3 – Напрями дослідження соціальної функції транспортної галузі України
 Джерело: сформовано авторами

Багатогранність процесу перевезення та супутніх послуг пояснює численну кількість вимог споживачів до послуг транспортного підприємства, зокрема:

- надійність перевезень;
- мінімальні терміни (тривалість) доставки;
- регулярність доставки вантажу;
- гарантовані строки доставки;
- безпека перевезень;
- забезпечення схоронності вантажу при доставці;
- зручність з прийому і здачі вантажів;
- наявність додаткових послуг;
- наявність різних рівнів транспортного обслуговування;
- гнучкість обслуговування;
- налагоджена система інформації і документування;
- супровід вантажу до кінцевого пункту призначення;
- організація доставки вантажу «від дверей до дверей»;
- прийнятна вартість перевезення;
- оптимальна дислокація пунктів відправлення і доставки;
- можливість отримання достовірної інформації про тарифи, умови перевезення і розташування вантажу;
- наявність необхідної транспортної тари;
- наявність необхідного перевантажувального обладнання в пунктах перевалки;
- ліквідація проміжних перевантажувальних операцій.

Таким чином, про якість транспортних послуг, а отже, і конкурентоспроможність, свідчать висока швидкість доставки вантажів, пунктуальність, схоронність вантажів, гнучкість сервісу [9-11]. Високі показники якості та безпеки перевезення задовольняють потреби споживачів та оптимізують використання ресурсів в економіці України.

Відкритим залишається питання розвитку експортного потенціалу транспортних послуг через гармонізацію з європейськими нормами і стандартами транспортних

перевезень. Успішна інтеграція в Транс'європейську мережу залежить від численних факторів конкурентоздатності вітчизняної транспортної системи.

Покращення якості транспортної системи залежить також від лібералізації ціноутворення, використання прозорих механізмів формування та зміни тарифів на перевезення, удосконалення нормативного державного регулювання й контролю діяльності транспортної галузі. Останнє реалізується важелями державного управління.

Транспортна система України здійснює широкий спектр транспортних перевезень, обсяги яких, порівняно з власним ВВП, досить високі у порівнянні з країнами Європи. Внесок транспорту та складського господарства в середньорічні темпи зростання ВДВ України в 2018–2020 рр. досить суттєвий – 0,46–0,49%.

Не залишає сумнівів, що це пріоритетна галузь, що має підтримуватися державою на всіх рівнях. Державне регулювання має спрямовуватися на захист інтересів держави та суспільства за умови збереження господарської самостійності підприємств транспортного сектору. Враховуючи господарську самостійність транспортних підприємств та функціонування в ринкових умовах, державне управління, на нашу думку, має контролювати своєчасність, повноту та якість задоволення попиту з боку населення і суспільного виробництва в перевезеннях, а також забезпечувати потреби оборони України.

Зважаючи на потребу забезпечення ефективного, якісного і безперервного транспортного зв'язку між усіма її регіонами, в Україні відбувається реформування транспортної галузі. За кілька останніх років реалізовано не один масштабний національний проект у дорожній інфраструктурі. Почав функціонувати державний дорожній фонд. У 2018 році виділено 23,8 млрд грн. на відновлення доріг державного значення, у 2019 році – 34,8 млрд грн, у 2020 році – 38,01 млрд грн. Відбулося впровадження інтелектуальних транспортних систем. Облаштовано майданчики для автоматичного зважування автомобілів у русі WIM 1 (M06), WIM 2 (M-06), WIM 3 (M-03), WIM 6 (M-07), що працюють у режимі конфігурування і первинного збирання даних. У тестовому режимі з 2019 року працює Центр обробки даних, що обробляє інформаційні потоки з зазначених майданчиків автоматичного зважування транспортних засобів. Реформування інфраструктури галузі здійснюється з урахуванням світових тенденцій.

Довгострокові конкурентні переваги транспортної галузі, на нашу думку, полягають в детально обґрунтованій стратегії модернізації, розширенні парку техніки, формуванні позитивного іміджу, формуванні альянсів та спільних проектів.

Висновки:

1. Транспортна галузь – індикатор соціально-економічного розвитку держави з одного боку, а з іншого – інструмент взаємодії з міжнародною транспортною системою.

2. Загалом вітчизняна транспортна галузь задовольняє базові потреби економіки та населення в перевезеннях. Разом з тим, не відповідають міжнародним вимогам та правилам рівень якості, ефективності та безпеки перевезень, техногенного навантаження на навколишнє середовище.

3. Цілеспрямовані програми розвитку транспортної системи забезпечують технологічно збалансований та екологічно спрямований розвиток як галузі, так і держави загалом. Від ефективності роботи та розвитку транспортної системи залежить майбутнє Української держави та добробут її громадян.

Список літератури

1. Державна служба статистики України . URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.06.2022)
2. Дума Л. В. Вдосконалення соціально-економічного розвитку регіону на основі методів прогнозування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20 (1). С. 150-154.
3. Ільченко Д. А. Механізм державного регулювання пасажирського автомобільного транспортного комплексу. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова*. 2017. Т. 22. Вип. 3(56). С. 48-53.
4. Овчар П. А. Організаційно-управлінські особливості розвитку автомобільного транспорту України . *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. Вип. 27(1). С. 76-80.
5. Павлюк А. В. Соціальні аспекти економічних процесів ринку послуг автомобільного транспорту в регіоні . *Наукові записки Інституту законодавства Верховної ради України*. 2016. № 1. С. 190-196.
6. Розвиток економічних та науково-технічних основ транспорту п'ятого покоління / Геєць В.М., Волошин О.І., Дзензерський В.О., Никифорок О.І. ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України" ; Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України ; Інститут транспортних систем і технологій НАН України. К., 2020. 254 с.
7. Розвиток транспорту з метою відновлення і зростання української економіки : наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук О.І. Никифорок ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". К., 2018. 200 с.
8. Скочук М. П. Занепад автомобільного транспорту в результаті імітації реформ . *Економіст. Наука і практика. Бізнес-аналітика* URL: <http://ua-ekonomist.com/6301-zanepad-avtomoblnogo-transportu-v-rezultat-mtacyi-reform.html> (дата звернення:28.06/2022)
9. Планування діяльності автотранспортного підприємства. Методичні аспекти . / О.Л. Ляшук, У.М. Плекан, О.П. Цюнь, Т.Б. Пиндус. *Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки*. 2022. Вип. 5(36), ч.І. С. 256-262
10. Аулін В.В., Великодний Д.О., Дьяченко В.О. Оптимізація і управління ресурсами в транспортно-логістичній системі АПК . *Міжвузівський збірник "Наукові нотатки"*. 2018. №62. С.8-11.
11. Аулін В.В., Гриньків А.В., Головатий А.О. Інтелектуальні транспортні системи як результат впровадження інноваційних ефективних технологій . *Підвищення надійності машин і обладнання. Increase of Machine and Equipment Reliability*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 15-17 квітня 2020 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2020. С.207.

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Duma, L.V. (2018). Vdoskonalennia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehionu na osnovi metodiv prohnozuvannia. [Improvement of socio-economic development of the region based on forecasting methods] . *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and world economy, Issue 20 (1), 150-154 [in Ukrainian]*.
3. Ilchenko, D.A. (2017). Mekhanizm derzhavnogo rehuliuвання pasazhyrskoho avtomobilnoho transportnoho kompleksu [The mechanism of state regulation of the passenger automobile transport complex] . *Visnyk ONU im. I. I. Mechnykova – Bulletin of ONU named after I. I. Mechnikova, Vol. 22, Issue 3(56), 48-53 [in Ukrainian]*.
4. Ovchar, P.A. (2017). Orhanizatsiino-upravlinski osoblyvosti rozvytku avtomobilnoho transportu Ukrainy [Organizational and managerial features of the development of road transport in Ukraine] . *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Ser. : Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser. : Economic sciences , Issue 27(1), 76-80 [in Ukrainian]*.
5. Pavliuk, A.V. (2016). Sotsialni aspekty ekonomichnykh protsesiv rynku posluh avtomobilnoho transportu v rehioni [Social aspects of economic processes of the road transport services market in the region]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi rady Ukrainy – Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, 1, 190-196 [in Ukrainian]*.
6. Heiets, V.M., Voloshyn, O.I., Dzenzerskyi, V.O. & Nykyforuk, O.I. (2020). Rozvytok ekonomichnykh ta naukovo-tekhnichnykh osnov transportu p'iatoho pokolinnia [Development of the economic and scientific and technical foundations of fifth generation transport] . NAN Ukrainy, DU "In-t ekon. ta

- prohnozu. NAN Ukrainy“ ; Instytut heotekhnichnoi mekhaniky im. M.S. Poliakova NAN Ukrainy ; Instytut transportnykh system i tekhnologii NAN Ukrainy. Kyiv [in Ukrainian].
7. Nykyforuk, O.I. (Eds.) (2018). *Rozvytok transportu z metoiu vidnovlennia i zrostannia ukrainskoi ekonomiky : naukova dopovid [Development of transport for the purpose of recovery and growth of the Ukrainian economy: scientific report]*. NAN Ukrainy, DU "In-t ekon. ta prohnozu. NAN Ukrainy". Kyiv [in Ukrainian].
 8. Skochuk, M.P. Zaneпад avtomobilnoho transportu v rezultati imitatsii reform [Decline of automobile transport as a result of imitation of reforms] . *Ekonomist. Nauka i praktyka. Biznes-analytika – Economist. Science and practice. Business analytics*. Retrieved from <http://ua-ekonomist.com/6301-zanepad-avtomoblnogo-transportu-v-rezultat-mtacyi-reform.html>.
 9. Liashuk, O.L., Plekan, U.M., Tson, O.P. & Pyndus, T.B. (2022). Planuvannia diialnosti avtotransportnoho pidpriemstva. Metodychni aspekty [Planning the Activities of the Motor Transport Enterprise. Methodological Aspects] . *Tsentralkoukrainskyi naukovyi visnyk. Tekhnichni nauky – Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine, Issue 5(36), part I, 256-262* [in Ukrainian].
 10. Aulin V.V., Velykodnyi D.O., Diachenko V.O. (2018). Optymizatsiia i upravlinnia resursamy v transportno-lohistychnii systemi APK [Optimization and management of resources in the transport and logistics system of the agricultural industry] . *Mizhvuzivskyi zbirnyk "Naukovi notatky" – Interuniversity collection "Scientific Notes"*, 62, 8-11 [in Ukrainian].
 11. Aulin, V.V., Hrynkiv, A.V. & Holovaty, A.O. (2020). Intelektualni transportni systemy yak rezultat vprovadzhennia innovatsiinykh efektyvnykh tekhnologii [Intelligent transport systems as a result of the implementation of innovative effective technologies]. *Increasing the reliability of machines and equipment. Increase of Machine and Equipment Reliability: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsia (15-17 kvitnia 2020 r.) – International Scientific and Practical Conference. Kropyvnytskyi: TsNTU* [in Ukrainian].

Uliana Plekan, PhD econ. sci., **Oleg Lyashuk**, Prof., DSc., **Natalia Rozhko**, Assoc. Prof., DSc., **Oleg Tson**, Assoc. Prof., PhD tech. sci.

Ternopil Ivan Pulu National Technical University, Ternopil, Ukraine

Improvement of the Social Function of the Transport Industry of Ukraine

In the modern world, the transport industry is characterized by a wide range of relationships: technological, technical, economic, regulatory and socially responsible. A developed transport system is an important condition for the social and economic growth of the state, maintaining the competitiveness of the national economy and high standards of the quality of life of the country's population. Numerous scientific works have analyzed both the essence of the transport system and individual components of the latter - railway, road, water, pipeline, and air transport.

The article analyzes the state and problems of the development of the transport sector, indicators of freight and passenger traffic on road transport. The transport industry of Ukraine is studied through the prism of fulfilling the social function of the state. The set of advantages of road transport in the social sphere is substantiated, in particular: actual social, socio-economic, ecologically oriented technical-technological, regulatory and legal advantages. Ways to reveal the potential in the transport industry of Ukraine are proposed.

Considerable attention is paid to approaches to management and administration in improving the social function of the transport industry of Ukraine. It is proposed to improve the transport industry by modernizing public management mechanisms for supporting the domestic road transport industry. Targeted programs for the development of the transport system ensure technologically balanced and ecologically oriented development of both the industry and the state as a whole. The future of the Ukrainian state and the well-being of its citizens depend on the efficiency and development of the transport system.

transport industry, road transport, potential, social sphere, freight turnover, passenger turnover, transport system management, social function of transport

Одержано (Received) 07.07.2022

Прорецензовано (Reviewed) 19.07.2022

Прийнято до друку (Approved) 26.09.2022